

ДЗЕРА Сергій Миколайович

аспірант кафедри цивільного та господарського права Національного
університету біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, Україна)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ІНТЕРНЕТ-ПІРАТСТВУ В УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Правове регулювання протидії Інтернет-піратству в Україні в умовах євроінтеграції є важливим елементом гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами. Інтернет-піратство, що охоплює незаконне відтворення, поширення та використання об'єктів авторського права та/або об'єктів суміжних прав із застосуванням мережі Інтернет, становить серйозну загрозу для розбудови держави, адже нелегальне поширення фільмів, музики, книг, програмного забезпечення та іншого цифрового контенту не лише завдає збитків правовласникам, а і гальмує розвиток економіки, культури та інноваційної сфери. В Україні ця проблема набуває особливої актуальності через невинне зростання цифрових технологій і прагнення держави до інтеграції в Європейський Союз.

У Міжнародному індексі прав власності за 2024 рік Україна посіла 102 рейтингове місце серед 125 країн світу [2, с. 39]. Слід зазначити, що вкрай низькі рейтингові позиції України в Міжнародному індексі прав власності обумовлені, зокрема її низькими показниками в категоріях «Право інтелектуальної власності», «Захист прав інтелектуальної власності» та «Захист авторських прав», що свідчить про наявність низки невирішених проблем щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Разом з тим, 29 квітня 2025 року Офіс Торгового представника США (USTR) оприлюднив щорічну «Спеціальну доповідь 301» за 2025 рік, що оцінює стан захисту прав інтелектуальної власності у світі в якому було відзначено, що попри триваючу війну, Україна продовжує конструктивно взаємодіяти з США щодо давніх проблемних питань у сфері інтелектуальної власності, зокрема: адміністрування системи організацій колективного

управління, які відповідають за збір та розподіл авторської винагороди правовласникам; використання неліцензійного програмного забезпечення державними установами; та впровадження ефективних засобів боротьби з поширеним порушенням авторських прав в Інтернеті [3].

Важливим кроком на шляху посилення правового регулювання протидії Інтернет-піратству в Україні стало прийняття у грудні 2022 року нового Закону «Про авторське право та суміжні права» № 2811-ІХ. Так, зокрема, ст. 56 Закону № 2811-ІХ передбачає процедуру позасудового способу захисту авторських та суміжних прав, які порушені в мережі Інтернет (так звана процедура «notice and takedown»), що дозволяє правовласникам звертатися до провайдерів чи адміністраторів вебсайтів із вимогою про видалення нелегального контенту. Також, було визначено обов'язки провайдерів послуг обміну контентом, тобто власників вебсайтів, на яких зберігаються відповідні твори та/або здійснюється доступ до об'єктів авторського права, у разі отримання інформації щодо порушення авторських та суміжних прав. Визначено, які заходи мають здійснюватися відповідними провайдерами при надходженні до них заяв від суб'єктів авторських/суміжних прав про порушення на відповідному вебсайті їх прав, та яким умовам повинні відповідати такі заяви (зокрема, провайдер послуг обміну контентом повинен припинити можливість доступу до відповідного контенту на власному вебсайті протягом 48 годин після отримання заяви стосовно порушення таким контентом авторських/суміжних прав). Передбачено умови, за яких власники вебсайтів звільняються від відповідальності у разі порушень авторських прав з використанням їх вебресурсу. Крім того, визначено умови, за яких власник вебсайту має право відмовити у задоволенні заяви про порушення авторських прав. Вказані вище положення наближають законодавчу базу України до стандартів, які діють у ЄС відповідно до Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2019/790 від 17.04.2019 року про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку та про внесення змін до директив 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС.

Наступним важливим кроком в посиленні боротьби з Інтернет-піратством стало приєднання України до держав, які спільно наповнюють та підтримують функціонування платформи «WIPO ALERT» у зв'язку з підписанням 24.07.2023 року Україною Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством економіки України та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (надалі - BOIV) щодо співробітництва у сфері інтелектуальної власності [4].

«WIPO ALERT» – це глобальна захищена онлайн-платформа (яка адмініструється BOIV) для сприяння боротьбі з піратством, до якої уповноважені учасники від держав-членів BOIV можуть додавати національні переліки вебсайтів, які за визначеною внутрішньою процедурою визнаються такими, що містять контент, який порушує права інтелектуальної власності [5].

На виконання Україною своїх зобов'язань та з метою реалізації Закону України «Про рекламу», Міністерство економіки України 01.02.2024 року видало наказ № 2945 «Про затвердження Порядку формування та ведення національного переліку вебсайтів, що викликають занепокоєння щодо дотримання прав інтелектуальної власності» [6], яким запроваджена процедура формування та функціонування такого переліку вебсайтів з боку України, що своєю чергою має сприяти зменшенню кількості вебсайтів, що порушують права інтелектуальної власності чим відповідно протидіяти Інтернет-піратству.

Підсумовуючи вищевикладене, слід вказати, що незважаючи на суттєвий прогрес в розбудові правового регулювання протидії Інтернет-піратству в Україні, існує ще маса невирішених проблем до яких серед іншого можна віднести: все ще недосконалу законодавчу базу, технічні виклики пов'язані з анонімністю користувачів в інтернеті, недостатню координацію між державними органами та міжнародними організаціями у протидії Інтернет-піратству, низький рівень правової культури громадян. Протидія Інтернет-піратству в Україні в умовах євроінтеграції потребує комплексного підходу, що

об'єднує в собі: реформування законодавства (подальша гармонізація національного законодавства з нормами ЄС), впровадження технологічних рішень (наприклад, автоматизованих систем моніторингу контенту, таких як «Content ID», що застосовується на онлайн-платформах для виявлення порушення), міжнародну співпрацю та інформаційно-просвітницьку діяльність.

Список використаних джерел:

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2811-20> (дата звернення: 09.05.2025).
2. Levy Carciente, S. International Property Rights Index 2024. *Property Rights Alliance, Tholos Foundation, Washington DC, USA*. 2024. 88 p. URL: https://atr-ipri24.s3.amazonaws.com/case-studies/IPRI_FullReport2024_v3.pdf (дата звернення: 09.05.2025).
3. 2025 Special 301 Report: США відзначили зусилля України у сфері захисту прав інтелектуальної власності. *IP офіс (UKPHOIBI)*. URL: <https://nipo.gov.ua/2025-special-301-report> (дата звернення: 09.05.2025).
4. Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством економіки України та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності щодо співробітництва у сфері інтелектуальної власності: Меморандум; Міністерство економіки від 24.07.2023 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/999_001-23 (дата звернення: 09.05.2025).
5. Мінекономіки почало використовувати оновлену процедуру «WIPO ALERT» для захисту прав інтелектуальної власності. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=bb6571b8-4303-4d15-8550-c1857e269631&title=wipoAlert> (дата звернення: 09.05.2025).

6. Про затвердження Порядку формування та ведення національного переліку вебсайтів, що викликають занепокоєння щодо дотримання прав інтелектуальної власності : Наказ; Міністерство економіки від 01.02.2024 № 2945 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0357-24> (дата звернення: 09.05.2025).

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Юридичний факультет
Кафедра цивільного та господарського права

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 127 річниці заснування Національного університету біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, 15 травня 2025 р.)

Київ 2025

За зміст та якість матеріалів відповідальними є автори публікацій.

Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О.Ю. Піддубного. Київ, 2025. 234 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню актуальних питань у сфері приватного права в Україні та перспектив його розвитку і вдосконалення в контексті євроінтеграції.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів та здобувачів наукового ступеню, а також суддів, адвокатів та практикуючих юристів, спеціалістів у сфері приватного права.